

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Het is alsof we in Gods eigen hart mogen kijken en de woorden van Jesaja laten zich lezen als een verklaring van liefde:

*Jij bent zo kostbaar in mijn ogen,
zo waardevol, en ik houd zo veel van je
dat ik de mensheid geef in ruil voor jou,
ja alle volken om jou te behouden.*

Jesaja 43:4

Alles heb ik voor je over. Jij bent zo kostbaar, zo waardevol. Als je van iemand houdt, zijn dit woorden die je vast wel herkent. Iemand waarvoor je alles over hebt, iemand die zo kostbaar is, dat de waarde die hij of zij in jouw leven heeft, met geen geld is uit te drukken. Het zijn woorden die we uitspreken op belangrijke momenten, op de kruispunten in ons leven. Op momenten van intense vreugde en blijdschap, maar juist ook wanneer alles donker lijkt en we door de diepte moeten gaan – dan is dit wat oplicht in ons hart: alles om jou te behouden, jou te redden.

In Jesaja 43 worden deze woorden tegen Jakob gezegd. De historische achtergrond moeten we zoeken in de Babylonische ballingschap: een tijd van grote politieke verschuivingen, crisis en angst. In 597 voor Christus wordt Jeruzalem ingenomen. Koning Nebukadnessar laat grote delen van de bevolking van Juda wegvoeren naar Babel. Natuurlijk hebben ze getreurd. Maar jaren gaan voorbij en daar in Babel gaat het leven verder. Ze weten niet of ze ooit nog terug zullen keren. En hoe ontworteld en ontheemd ze zich ook voelen, ze maken er het beste van. Ze zitten daar misschien al meer dan vijftig jaar, en dromen van een nieuwe toekomst in het land van hun voorouders, dat doen ze al lang niet meer. Zulke gedachten zijn als flarden van mist die al lang verdwenen zijn met het opkomen van de zon.

En toch breekt er een nieuwe tijd aan. Ook al kunnen ze zelf die nieuwe horizon nog niet zien. Die tijd van ballingschap loopt ten einde. 'Maar dit zegt de Heer die jou schiep, die jou vormde' (Jes 43:1). Dit tekstgedeelte begint met de scheppingsmacht van God. De Eeuwige die ook jouw leven geformeerd en gevormd heeft. Elk mensenleven is door Hem gemaakt en gewild. Maar wanneer het leven moeizaam wordt en de dagen aan je voorbijtrekken, als je leven zonder richting lijkt, dan vergeten we soms dat het leven een geschenk is. God herinnert het volk van Israël aan haar oorsprong: dat zij door zijn hand gemaakt en gevormd is. Ik ben jouw formeerder, jouw Schepper. Zo spreekt God tot hun harten.

Midden in die tijd van ballingschap, toen grote vragen hen overvielen, lichten Gods woorden zomaar op in het donker. Toen zij zich afvroegen: wie zijn wij nog, nu wij hier als ontheemden moeten leven? Heeft ons leven nog zin en betekenis? Zijn wij nog van waarde? Juist op dat moment, doemen er woorden op van geborgenheid en liefde. God herinnert hen aan hun oorsprong: Ik heb jou met mijn eigen vinger aangeraakt. Ik heb je gevormd en bij je naam genoemd. Het zijn woorden die troosten, woorden waarin de liefde voelbaar is:

Wees niet bang, want ik zal je vrijkopen (Jes 43:2).

Hier wordt het woord 'vrijkopen' of 'verlossen' genoemd, en even later in vers 3 valt het woord 'losgeld'. Dat zijn termen die we kennen uit de wetten over slavernij. We komen het tegen in Leviticus 25. Door losgeld te betalen, konden mensen die als slaven moesten werken, vrijgekocht worden. En dat beeld gebruikt God hier om uit te drukken hoe zeer hij de ballingen liefheeft. God zal ingrijpen in hun leven dat zo vastgelopen is en hij zal hen tenslotte losmaken uit hun gevangenschap. Alles komt tot beweging. Tegen de volken in het zuiden zegt God: laat los! En tegen het noorden: geef hier! Zijzelf en hun zonen en hun dochters: ze zullen vrij zijn. Wat ondenkbaar was en onmogelijk in hun ogen, gaat hier geschieden. Er gaat een nieuwe toekomst open. Het ontkiemt nu al, zoals bloemblaadjes die opengaan voor het zonlicht, liefde die opnieuw ontluikt.

'Wees niet bang, want ik ben bij je': tot twee keer toe komt deze belofte terug – in vers 1 en in vers 5. God belooft hen niet dat alles van een leien dakje zal gaan, of dat verdriet of lijden aan hen voorbij zal gaan. Wat hij wel belooft is dat Hij bij hen zal zijn. Dat hij hen zal dragen. Al moet je door het water gaan of dwars door rivieren: het water zal je niet overspoelen. Je zult niet meegesleurd worden naar de diepte, want Ik zal bij je zijn. En zelfs als je door het vuur moet gaan: ook dan zal Ik zorgen dat de vlammen je niet verschroeien. Dat zijn woorden die voor de ballingen heel herkenbaar zijn en hen ongetwijfeld hebben aangegrepen. Bij de ouderen onder hen staat het in het geheugen gegrift: Jeruzalem, de Godsstad die in vlammen opgaat; de platgebrande akkers, de doden in de straten, de afgrijselijke verwoesting van oorlog. En tegelijk roepen deze woorden van Jesaja ook de Exodus op.

Lang geleden moest het volk van Israël dwars door het water gaan. Verderop in dit gedeelte, in vers 16, haalt Jesaja dit ook aan. Alsof Jesaja tegen hen zeggen wil: denk eens terug aan lang geleden, aan de geschiedenis van jullie voorouders. Elk jaar herdenken jullie het met elkaar: hoe de legers van farao op hen afstormden met hun legers. Overall om hen heen dreigde gevaar. Maar ook toen heeft de Heer voor jullie een weg gebaad. Hij maakte paden in de zee toen jullie redeloos verloren waren en schreeuwden om hulp. Toen het water aan jullie lippen stond, en je beefde van angst: ook toen heeft Hij jullie beschermd. Dus wees niet bang! Vrees niet!

Jij bent kostbaar in mijn ogen, zo waardevol (Jes 43:4).

Zo kijkt God naar mensen, naar het verbond dat Hij met Israël begonnen is. Het volk dat Hij ondanks haar zondige en pijnlijke geschiedenis liefheeft. Het verbond dat in Jezus werd opengebroke naar alle volken, naar de hele wereld. Kun je zo naar jezelf kijken? Als een geliefd kind, kostbaar in Gods ogen? Dat je door Hem gewild en geliefd bent. En dat de Heer ook voor jou alles heeft overgehad? Zo diep gaat zijn liefde, zijn barmhartigheid.

Want de woorden die hier in vers 4 klinken worden ten diepste vervuld in Jezus. Letterlijk vertaald staat er: 'daarom geef ik mensen prijs in plaats van jou, natiën in plaats van jouw ziel'. Hier hoor je in de kiem al, hoe Gods liefde in Jezus zou opbloeien. Hij is de mens, de adam, die Hij prijsgeeft voor jou, voor deze hele wereld. De Zoon die Hij liefheeft, zijn kostbaarste bezit, heeft God overgehad om deze wereld te redden.

Zo worden wij vrijgekocht om nieuwe mensen te zijn. Zo zijn wij geroepen tot een heel nieuw leven.

Wanneer Paulus het heeft over dat nieuwe leven, het nieuwe bestaan in Christus, dan gebruikt hij soms het woord 'kleden' of 'aandoen' (*enduoō*). Een nieuw bestaan van licht en liefde, dat je aandoet zoals een jas, een mantel. Het doet me soms denken aan het prachtige gewaad, dat Jakob aan zijn zoon Jozef geeft, omdat hij zoveel van hem houdt, meer dan van zijn andere zonen (Gen 37:3). Of aan de woorden van Jezus uit de Bergrede omdat de leerlingen zich veel zorgen maken over kleding. 'Kijk eens naar de lelies' (Matt 6:28), had Jezus tegen hen gezegd. 'Als God het groen dat vandaag op het veld staat, al met zo veel zorg kleedt, met hoeveel meer zorg zal hij jullie dan niet kleden'?

'Kleed je in innig medeleven, in goedheid, in bescheidenheid, zachtmoedigheid en geduld' (Kol 3:12) zegt Paulus elders. En hier in Efeziërs, heeft Paulus het over het aantrekken van een nieuw bestaan, een nieuw leven van waarachtige rechtvaardigheid en heiligheid. Er zit iets beslissends in; het gaat om een keuze die je maakt. Het oude leven waarbij mensen elkaar te kort doen, waar verdeeldheid heerst en eigen belang: het ene tegenover het andere... dat moet verloren gaan, voorbijgaan in ons. Laten we die woorden van Paulus nog eens aandachtig lezen:

U hebt toch over hem gehoord, u hebt toch onderricht over hem gekregen? Door Jezus wordt duidelijk dat u uw vroegere levenswandel moet opgeven en de oude mens, die te gronde gaat aan bedrieglijke begeerten, moet afleggen, dat uw geest en uw denken voortdurend vernieuwd moet worden en dat u de nieuwe mens moet aantrekken, die naar Gods wil geschapen is in waarachtige rechtvaardigheid en heiligheid (Efeziërs 4:21-24).

Oude kleding kan je dierbaar zijn. Een oud vest dat helemaal afgedragen is en er niet meer uitziet. Je weet best dat je dat lelijke ding een keer moet wegdoen, maar het zit zo lekker en vertrouwd. Je kunt er heerlijk in wegkruipen. Aan nieuwe kleding moet je wennen. Het zit nog niet als gegoten. Hier in Efeziërs 4 gebruikt Paulus het beeld van oude kleding.

Het is al vaker ter sprake gekomen: de gemeente van Efeze was een zeer diverse gemeente, die zowel bestond uit Joodse christenen, als mensen die een Griekse of Romeinse achtergrond hadden. De stad Efeze was een bruisende havenstad, de gekend stond om haar vele heidense tempels. De bekendste daarvan was de tempel van de godin Artemis. Het vereren van allerlei afgoden, seksuele vrijpostigheid en ander dwaas gedrag was overal om hen heen aanwezig. Er was van alles op de markt, ook als het om religie gaat. In die gemeente van Efeze waren er veel mensen voor wie het geloof in Christus helemaal nieuws was. Tot voor kort hadden velen een heel ander leven gekend.

Paulus weet heel goed hoe snel mensen kunnen terugvallen op oud gedrag, op gebruiken die vertrouwd en kenbaar zijn. Daarom drukt hij hen op het hart: blijf op de weg die je bent ingeslagen; verval niet in de vluchtigheid van je oude leven; doe niet mee met de dwaasheid die je om je heen ziet zodat je vervreemd raakt van God. Verlies jezelf niet in alle verleidingen die de wereld biedt. Het aantrekken van het nieuwe leven is een proces waarbij je denken voortdurend vernieuwd moet worden. Wanneer

de Geest in mensen aan het werk is, dan wordt alles anders. Je zult werkelijk een ander mens zijn, die met andere ogen kan kijken naar Gods schepping, naar mensen en naar jezelf. Ja, heel je leven zal nieuw zijn!

Paulus maakt het heel praktisch en concreet. Een leven in de Geest is niet een theoretisch verhaal. Het gaat om levenskunst, om de gezindheid die leefde in Christus. Die wijsheid moeten wij elke dag weer aantrekken: wees eerlijk en oprecht in wat je vertelt; kies je woorden zorgvuldig en spreek de waarheid. Maar wat wij af moeten leggen en uit moeten doen is het vertellen van leugens, of halve waarheden. Ga nooit met een kwaad hart slapen; laat het niet gebeuren dat de zon opgaat, terwijl je onverzoend leeft met je broeder of je zuster. Geef boosheid geen kans, want zo zet je de deur open voor het kwaad, de tegenstander die uit is op verdeeldheid en tweespalt. Steel niet; gebruik geen kwetsende, afbrekende of vuile taal. Laat alle wrok los.

Jezelf omkleden door de liefde, de liefde die bloeide in Christus: wij mensen zijn er maar toe in staat als wij eerst leren aanvaarden dat wij geliefd zijn door God. Dat ook jij kostbaar bent in zijn ogen. Dat Zijn enige Zoon ook voor jou aan het kruis is gegaan, en jouw leven heeft vrijgekocht door zijn bloed. Pas als je de diepte daarvan leert begrijpen, zul je zelf kunnen groeien in liefde, geduld en zachtmoedigheid. Want houden van een ander: wat kan dat moeilijk zijn wanneer je geduld beproefd wordt; wanneer de ander je teleurstelt of diep verwondt. Maar de liefde van Christus is groter dan ons hart, groter dan onszelf. Het is een liefde die heelt en vergeeft, een liefde die het kwade overwint door zichzelf te geven.

Kleed je dus in zijn liefde, en doe het nieuwe leven aan. Groei samen als zijn gemeente in liefde, zachtmoedigheid, geduld en goedheid. Want hij is de bron van je bestaan. Door zijn Geest herschept Hij ons als nieuwe mensen die doen wat rechtvaardig is en weten wat een heilig leven is in Zijn Naam.

Het oude dus uit en het nieuwe aan!
Laat je bestaan vervullen door zijn kracht,
en leef in Hem! Alle dagen van je leven.

Amen.